

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





HÖRAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Det ryska

kejsarbesöket



• • • TSAR NIKOLAUS II • • •



KEJSARINNAM ALEXANDRA FEODOROVNA

DENNA SOMMAR artar sig att bli en paradosommar för Sveriges hufvudstad. Vi slippa en död säsong, därom drager vår hvita utställningsstad därborta bland Djurgårdsekarna försorg, hvarje vecka medför nya främlingsskaror af olika klasser och från olika länder och luften skimrar af färger från otaliga flaggdukar, som med stolta klatschar förkunna, att Stockholm håller fest.

Just nu inledes raden af väntade furstliga besök med en visit af det ryska kejsarparet.

De furstliga gästerna komma här till ett folk, bland hvars dygder gästvänskapen alltid räknats som en af de främsta, och vi skulle mycket misstaga oss, om ej svenskarne också vid detta tillfälle häfdade gamla goda traditioner.

Det vore ett oklokt steg af hufvudstadens befolkning att visa det ryska statsöfverhufvudet en kylig sinnesstämning, då han sätter foten på svensk jord, liksom det vore smärtsamt, om några olämpliga antiryska demonstrationer skulle sättas i scen. Å andra sidan böra fjäsk och kryperi vara bannlysta och

kvar stå ett lugnt och sympatiskt uppträdande, som öfvertygar de furstliga gästerna, att de här kunna gå trygga bland fria och upplysta människor.

Vårt eget furstehus, numera befreundadt med tsarrikets härskare, möter med all den hjärtlighet, som situationen och det goda förhållandet mellan två regentfamiljer ha anspråk på, och vår konung bör därför kunna känna, att hans nation med honom räcker handen till ett varmt svenskt: välkommen!



Drottning Kristina.

EFTER DET att vår följetong "Guld" med förra numret nådde sin afslutning, börja vi i detta nummer offentliggörandet af Elisabeth Kuylenstierna-Wensters med hedersomnämmande belönade historiska skildring "Drottning Moi-mème", hvori författarinnan ger en intressant bild af drottning Kristina under den förra delen af hennes lif. Författarinnan presenterar själf sin hjältinna i nedanstående randteckning, och äro vi öfvertygade, att vår läsekrets med intress skall följa den märklige svenska drottningens öden sådana de framträda, sedda genom ett modernt författaretemperament.



THORILD SÄGER någonstades på tal om denna märklige kvinna, att ädlare tankar än hennes aldrig förts fram i nordens, och en af hennes egna förmyndare yttrar beundrande de till eftervärlden burna orden: "Hon hafver ett extraordinarii ståtligt ingenium, såvidt sexus femineus det tillåter, lärer hon komma att likna sin fader."

Hvad som kunnat blifva af det begåfvade barnet, om hon ej framför allt fostrats till Sveriges och protestanternas drottning, är för alltid en obesvarad fråga, men säkert är att mycket af hennes personlighet vreds snedt under all denna för tidiga hyllning. Intriger och smicker ackompanjerade de visor, som sjöngos vid hennes vagga, och man förstår, att minnet af barndomsårens förbittrades vid tanken på de kruserliga herrar och nigande damer, hvilka vaktade henne. Hon säger med den kyliga, trötta ironi man ofta återfinner i hennes aförismen: "Furstebarn behandlas som små lejon. Man vet att de ej ännu kunna bitas, men de kunna alltid rifvas."

I Kristinas lidelsefulla, impulsiva karaktär fanns ett drag, som omständigheterna uppamat, nämligen trots. Hon ville sätta sig emot sin omgifnings perukvisdom och förkonstling. Moderns pjoskiga, egoistiska ömhet skakade hon af sig, Axel Oxenstiernas faderliga myndighet blef henne tidigt en black om foten.

När hon som liten flicka lekte drottning på Sveriges tron, märkte hon ej annat än att kronan var en gyllene leksak, och helt och fullt förstod hon kanske aldrig dess allvar, dess tyngd. Därtill var hon för mycket kvinna och fantasimänniska. Plågade statsplikerna henne, axlade hon dem af sig med en lustbarhet, i hvars lyx hennes skönhetsälskande sinne badade. Hon hade ögonblick af djupt, målmedvetet allvar, och dagar såväl af förtviflan som af svindelyr glädje.

Hvad Kristina hela sitt lif saknade, var någon att hängifvet sluta sig till. Hon blottade

aldrig sitt inre, aftäckte endast delar där af för sina gunstlingar, hvilka besvarade hennes förtroende med att sjunga hennes lof på klingande latin.

Kvinnor stötte hon ifrån sig, icke på grund af småsinne eller lögnaktighet — dessa kaffepepsdygder voro främmande för Kristina —, men hon saknade alla betingelser för att tala i de ämnen, hvilka lågo 1600-talets ovanligt dugliga husmödrar mest om hjärtat; och hur varm och vek hon än stundom kunde förefalla, förstod hon sig ej heller på de unga flickornas erotiska hviskningar i jungfruburens skymning.

Hennes största fel som Sveriges drottning och på samma gång hennes karaktärs naturligaste, förlätligaste svaghet var hennes smak för de fint bildade utlänningar, som kringsvärmade "Pallas Athenes" tron. Hon glömde under intressanta samtal med dem, att hon var Gustaf Adolfs dotter, och att hon tagit hans rike i arf. Detta förstod hon slutligen själf — för sent. Svenskarnas hjärtan kunde hon ej återvinna. De fattade ej hennes andes flykt, hennes unga stormiga längtan och visste ej annat än att deras drottning var "en rodocka i karlkläder".

Om Kristina varit man, skulle nationen haft mera öfverseende med henne, men omedvetet ligger i själfva begreppet kvinna ännu i vår tid drömmen om idealet. Får en kvinna sig anförtrodt ett högt ämbete, väntar man af henne att hon förvaltar det väl, samvetsgrant, med hela sin själ inriktad på det anförtrodda värfvet.

En orsak till ständernas missnöje var den unga drottningens obenägenhet för giftermål. Allt hade i deras tycke varit väl beställt, om hon hållit till godo med den lille tjocke kusinen. Man får dock tro, att Kristina härvidlag ställde ett bättre horoskop på Sveriges framtid än de. En henne underlägsen make skulle endast ökat hennes trots och själfständighetsbegär. Äkta kvinnlig är hennes handling att lämna kronan ifrån sig, när hon märker, att dess glans börjar blekna, och när missmodet inom och omkring henne hotar att bli en fientlig barrikad emellan henne och hennes eget folk.

Trött på allt säger hon: "Om man undersöker sitt hjärta, skall man finna, att det kan uppfyllas af intet, tröstas af intet utom af Gud." Förfrusen, olycklig, sliten af tankar och oändligt ensam söker hon då Gud, där hon tror sig finna honom närmast: i katolska kyrkan. Hon har af de italienske vältalarna hört Roms kyrkor beskrivas, och ljusflödet från de många altarne kastar reflexer in i hennes själsörken. Uppgifven, färdig med så mycket af hvad lifvet kunde bjuda henne, bestämmer hon sig för att afsäga sig sin fars religion. Ett rätt betecknande skäl för sin öfvergång framlägger hon sålunda: "Om man är katolik, har man den trösten att tro, hvad så många ädla andar under sexton århundraden trott, att tillhöra en religion, som genom miljoner under, miljoner martyrer är bekräftad, som slutligen har frambragt så många underbara jungfrur, hvilka hafva öfvervunnit sitt köns svagheter och offrat sig Gudi." —

I mitt arbete, "Drottning Moi-mème", har jag endast behandlat förra delen af Kristinas lif och öden, en senare — på sitt sätt ännu mera mångskiftande — återstår, och hoppas jag äfven få framlägga den för den svenska allmänheten. I en artikel som denna kunna endast de yttre konturerna gifvas, ibland blott antydvas, och om en lefnadsteckning kan det ej bli tal.

Vi följa Gustaf II Adolfs dotter öfver gränsen. Hon ter sig för den ytlige betraktaren kallare, själfständigare, stoltare än någonsin. Med lysande ärebetygelser hälsas hon i Frank-

rike, och hon berusas af all denna virak; det är som att komma till tropikerna från ett sinnenas vargaland. Som franske konungens gäst på slottet Fontainebleau begär hon en svårt fällande handling: aflifvandet af stallmästaren Monaldeschi. Hennes maktmeivetenhet kände under denna tid inga gränser, och hon slog öfver från furstinna till tyrann.

Äfven sedan Kristina afsagt sig kronan, kände hon sig som härskande suverän och begick som sådan många oförrätter. Hennes stolta, stridiga natur kunde ej böja sig, och van som hon var att alltid få sin vilja fram, kunde hon ej tygla sitt maktbegär.

Drottningen utan rike kunde ej låta bli att blanda sig i politiken. Hon traktade efter Polens krona; hon gjorde tvenne gånger besök i hemlandet, säkerligen under förhoppning att kunna återvinna det folk hon en gång kallat för sitt. Men om också enskilda vänner hylade Vasadottern, fick hon erfara, att regering som allmoge redan betraktade henne som en biltog, en utan härd och bänk. Väl bjöd man henne hvila, men endast för att hon skulle fortsätta resan till kyrkofurstarnes stat.

Om hennes förhållande till den sluge kardinal Azzolini har talats och skrivits mycket. Att han som alla de, med hvilka hon en tid hängifvet lierat sig, haft ett stort inflytande på hennes tankeriktning, är tydligt och klart. Kristinas heta blod brusade starkare i hjärnan än i hjärtat, men hon bibehöll dock trots sin rotlösa tillvaro kvinnans behof af hemvärme och skydd. När hon sympatiserade med någon, motsvarade denne för henne allt det som andra kvinnor inbegripa i ordet familj. Hon fyllde sitt lif med denne ende, obekymrad om förtalets etter.

Som äldre uppgick hon i religionen utan att dock någonsin låta den stänga alla dörrar till friheten och lifvet. Hon trodde af hela sin eldsjäl på odödligheten och har på något ställe skrivit: "Lifvet vore en ringa ting, och döden alls intet, om inte själen vore odödlig."

Vid sextiotre års ålder dör Kristina efter att ha druckit lifvets både fröjde- och sorgbägare i botten. Hon har sett guldglansen kring en ärorik krona blekna, hon har mistat land och landsmän, och hon har gång på gång tagit miste om vägen, just när hon velat nå fortast och genast till målet. Omkring hennes minne skimrar det likväl af färgprakt, af snillelek och glädje.

Hennes kosmopolitiska kynne förde henne för långt från plikter och allvar, men hvar hon färdas fram, tändas lusteldar med så starkt sken, att till och med själfva historien stundom bländas och stannar undrande inför denna kvinnas bild, en gång blindt beundrad af allt hvad Europa ägde främst.

ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

Arade haltårs- och kvartalsprenumeranter

erinnras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition.

Samtidigt tillåta vi oss påpeka att det är så mycket nödvändigare, att prenumerationen nu verkställas, som *alla* våra prenumeranter gratis erhålla

Stockholmskan, Iduns julnummer 1909,

hvilket såväl konstnärligt som litterärt tvifvelsutan kommer att bli årets originellaste julpublikation.

PÄRMAR

Idun 1908
och föregående år

tillhandahållas till följande priser:
Iduns pärmar, röda med guldtryck... 1: 50
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50
Iduns Hjälpreda, röda eller gröna... 0: 50

Kunna erhållas i närmaste bokhand-
del eller direkt från Iduns expedition,
om rekvisition och likvid i postansning
insändes.

Också en diktare.

Af Frida Landsort.

(Forts.)

IV.

I SLUTET af oktober kom det ett cirkussällskap till staden, och med dess artister — herrar och damer — gjorde sig Allan bekant. På det sättet fick han stundom tillfälle att bevista förmiddagarnas öfningar i cirkustältet. Ute i stallet gjorde han sig till god vän med betjäningen, som han bjöd på cigaretter, under det han trakterade hästarna med skorpor och sockerbitar. Den ena kvällen efter den andra bevisade han föreställningarna och förkunnade snart för sitt auditorium hemma, att han ämnade gifta sig med direktörens sköna dotter, den gullhåriga miss Elvira, "som red som en ängel", och så bli cirkusdirektör själf och förtjana "glupskt med pengar".

Barnen hade länge undrat öfver att Allan ständigt var rikligt försedd med medel till nöjen, konditoribesök och cigaretter. Nu tog deras undran fast form i en direkt fråga:

"Hvar får du redan nu alla dina pengar ifrån?"

"Farsgubben," svarade Allan kort.

"Det var mig en vräkig pappa du har."

"Och modershjärtat," tillade Allan med komiskt öm betoning.

"Du har det väldigt bra, du."

"För resten förtjänar jag pengar själf," fortfor Allan med värdighet.

"Såå?" lät det vantröget omkring honom.

"Det kan man lätt, om man bara vill," försäkrade Allan.

"Det var bussigt. Hur bär man sig då åt?"

"Jo, ser ni, man sätter till exempel ihop en tidningsnotis och lämnar den till en redaktion. Det kan man åtminstone få en femtioöring för."

"Smäcker du inte nu igen?" frågade en af de större pojkar intresserad.

"Försök själf, får du se. — Eller också hittar man tappade saker, klockor, portmonnäer och sådant, och tar reda på ägaren. Då får man hittelön."

"Du har tur, du. Aldrig hittar vi andra nånting."

"Det är bara, för att ni inte ser opp. — Här ska ni få se." Allan tog ur fickan en tiokronesedel, som han höll upp i luften och viftade med, innan han stoppade ner den igen. "Den här förtjänade jag i förgår, när det brann i vaxkabinettet, ni vet."

Det hade verkligen för två dagar sedan brutit ut eld i ett vaxkabinett, som gästade staden. Flere af barnen hade varit och besett dess härligheter och sedan vid branden varit närvarande för att se på, men af släckningsmanskapets stafvar hållits på vederbörligt afstånd från elden.

"Jag var inne bland vaxdockorna," berättade Allan. "De där viktiga brandherrarna ville nog hindra mig. Halfva den aktade lärarekåren var med, Tvestjärten och Disciplinius och Metersystemet försökte peta undan mig med sina stickor, men det var jag som petade undan mina vördade lärofäder och smet in för att hjälpa till med att rädda. Därinne var det Jerusalems jämmerliga förstöring, må ni tro. Luften var het och tjock af rök, så att det sved i ansiktet och i halsen. Man kunde hvarken andas eller se ordentligt. Ett vedervärdigt os var det, och man blef alldeles yr i skallen af oväsandet. Det sprakade och dånade, när det tog eld i vaxfigurerna. Somliga af dem stod i skåp med glasväggar, som small sönder i hettan och krasade och knastrade un-

der fötterna på en. Lågorna slickade i sig dansösernas tyllkjolar i ett nafs. Det såg väldigt lifvadt ut. Och den där kolossala gorillan, ni minns, hon som hade röfvat en vacker flicka och stod i ett hörn, var alldeles blank i ansiktet, och det dröp af henne, som om hon svettades. Det var gräsligt. Nånting sådant får man väl aldrig mer se."

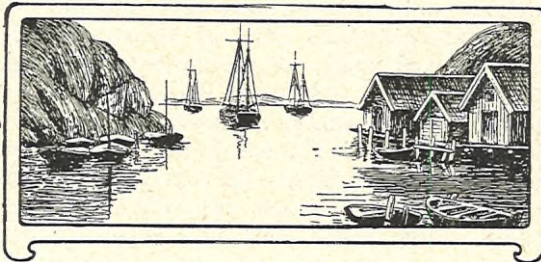
"Nå räddade du verkligen något?" frågade en ifrig åhörare.

"Jag tog en lampa och hyfvade ut den genom fönstret."

"Och det fick du en tia för?" lät det spefullt.

"Nej, naturligtvis inte för det, men så ska det gå till vid eldsvåda, förstår ni. Men jag fick tag i vaxdirektörens lilla apa. Den är från Chile och inte större än en vanlig ekorre, det allra sötaste kräk på jorden, med små tassar som den lenaste silkessammet. Jag visste, att hennes husbonde höll mer af den apan än af sina egna barn, och jag gaf mig inte, förrän jag fick henne fast. Hon skuttade omkring i rummet som en galning, alldeles vild och yr i mössan. Rädd var hon förstas och arg och försökte bita mig i fingrarna, men jag stoppade henne innanför rocken och smet min väg med skatten. Hon skulle annars ha blifvit kväfd därinne i röken, begriper ni. Sent på kvällen,

Svenska landskap.



III.

Bohuslän.

KALA STUPA utskärsklippor ned i havets mörka blå.

Mot granitens urgrund häfves tungt en dyning då och då, medan borrh och släggor klinga mellan bergen ödsligt grå.

Så drar en munter kåre fram och krusar gattets spegel, går upp mot fiskeläget, slår i några slappa segel. —

Men ut på bryggan stiger far i halsduk och i hatt

och kisar under buskig lugg ut öfver sjögrönt gatt.

— I natt blir präktigt fiske, mor, och snart står sillen tjock.

Ro hit med stöflar och sydväst och dito oljerock.

Vår Herre ger oss guld i natt om ej vi ligga still,

och ha vi tur, vi gå till torgs med tusen tunnor sill.

HJALMAR WALLANDER.

Vignetten till poemat är, med benäget medgifvande, hämtad ur Svenska Turistföreningens årsskrift.

när elden var släckt, letade jag rätt på hennes herre och fick min tia."

Nu visste emellertid Allans åhörare, att den där eldsvådan i vaxkabinettet alls icke hållit, hvad den lofvat. Stadens frivilliga brandkår hade öfverträffat sig själf i snabbhet, och elden hade blifvit släckt, innan någon synnerligt stor skada var skedd. Den chilenska apan trodde ingen af åhörarna på: ingen hade sett den eller hört talas om den. Och tiokronesedeln hade Allan nog skaffat sig på annat sätt, menade man, fast man icke kunde begripa hur.

V.

När cirkussällskapet lämnat staden, hade det också lämnat Allans minne. Han talade icke längre om akrobatkonster och hästdressyr och nämnde aldrig med ett ord om sitt tillämnade giftermål med den sköna miss Elvira.

Men därmed var icke allt väl beställt. Bland barnen i gården spred sig en dag den nyheten, att Allans klassföreståndare, Disciplinius kallad, gjort ett besök hos hans värdinna och att Allan äfven varit uppkallad till enskildt förhör hos rektorn. Själf nämnde Allan icke ett ord om den saken. Men det gick hemska rykten, att han skulle ha druckit punsch, rökt pipa och spelat kort i en viss mamsell Tennbergs hem, som alldeles icke räknades bland de mest ansedda i staden, och allt detta i sällskap med mamsell Tennberg själf och hennes son, illa och allmänt känd i hela staden under namnet Tenhklumpen. Och Allans dåliga uppförande och olydnad mot skollagen hade kommit till lärarnes vetskap.

Emellertid var Allan under några veckor efter audiensen hos rektorn ordentligare i skolan. Han höll sig oftare hemma vid sina läxor, föreföll i det hela mera stadgad och ingaf sin värdinna godt hopp om lugnare dagar. Med barnen sällskapade han ganska ofta, och de visade honom lifligt intresse.

Om sig själf och sina underbara bedrifter berättade han icke mer. Nu talade han mest om sin äldre bror, Joakim, som var sjöman, och om lifvet ute på hafvet och i de främmande världsdelarnas hamnstäder. Och en dag förkunnade han, att han ämnade gå till sjöss. Att i alla sina dar kräla på landbacken bland de andra landkrabborna, det kunde en käck pojke inte stå ut med. Nej, han ville göra som Joakim. Sjömän vore de enda, som det vore något bevändt med.

Till en början ville barnen icke tro annat, än att Joakim var af samma stoff som den chilenska apan i vaxkabinettet. I synnerhet protesterade de mot hans namn. "Ingen människa heter något så löjligt som Joakim," påstodo de med stor bestämdhet. Men sedan de från fullt trovärdigt håll fått höra, att Allans värdinna nyligen fått ett bref, som började med orden "Min älskade Joakim" och var undertecknad af Allans moder, ansågo de Joakims existens till fullo bevisad; och under mycken munterhet utmålade de för sig Joakims förbluffade min, när han å sin sida mottog ett bref, som hade till öfverskrift: "Högt värderade fru" eller något dylikt, och som var ämnadt till "det gamla dragspelet", såsom Allan kallade sin värdinna, "för att hon gnällde så fasligt".

Allan beundrade i hög grad sin äldre bror, och det dröjde icke länge, förrän hans auditorium följde hans exempel. Joakim var så godhjärtad och så klok och rättvis, sade Allan, att alla hans kamrater höllo styfvare på honom än på någon annan ombord. Aldrig var han orsaken, när det ibland blef gräl och uppträden bland kamraterna, som i skansen lefde "som en

Använd endast

KOCKUMS

PANSAR-Emaljerade
GJUTNA GRYTOR.
Gifftria. Solida.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för **hvit-het, renhet** och styrka.
- **RISSTÄRKELSE** -
Finnes hos hvarje välsorterad specialhandlare i hela riket.
OBS! **Guldmedalj i London 1906.**

familj" och enigt höllo ihop endast mot kaptenen, när denne var kitslig och orimlig i sina fordringar. I alla stridigheter bland kamraterna var Joakim den själfskrifne skiljedomaren, och i alla konflikter med befälet var han deras talman, som själfve kaptenen hade respekt för. Om han stundom alltför öppet lät sin högste förman höra sanningen om en del förhållanden ombord, hvilka icke voro, som de borde, så måste kaptenen ändå hålla till godo, ty det var endast för sina kamraters och sin egen rätt, Joakim kämpade, och han visste alltid precis, huru långt han kunde gå. Sin tjänst skötte han så oklanderligt, att befälet aldrig hade något att anmärka på honom.

Efter sådana upplysningar förläto barnen Joakim hans löjlige namn, och den unge matrosen blef en stor favorit hos dem.

"Det är en förfärligt stilig bror, du har," sade både gossar och flickor till Allan. "Vi ska aldrig komma med dumma frågor, vi ska aldrig afbryta dig, vi ska vara så tysta och bara höra på, om du bara vill berätta om Joakim."

Och Allan var sällan nöbbedd.

VI.

"Ni kan inte föreställa er," förtalde Allan en dag, "hur svårt Joakim har haft det på sin senaste resa. Han mönstrade i London på samma gång som en annan svensk. Och de kom snart underfund med, att de hade fått en makalöst dålig kock. Så länge de hade litet konservmat kvar, så gick det väl an, för den behöfde kocken inte koka, d. v. s. fördärfa, men när den var slut, så blef det gräsligt, och matroserna knorrade och svor öfver kapten. Så vardt det svår storm, riktig orkan, och då höll de på att drifva på land först vid Cape Borda nere på Känguruön och sen i Bass-sundet. Det var som genom underverk, att de bägge gångerna kom klara. Men då svor de inte på kapten längre för matens och kockens skull, utan på redarn, som hade skickat ut dem till så farliga ställen midt i den värsta tiden.

I New Castle nere i Nya Syd-Wales hade kapten gett dem hopp om att bli af med den där gamla usla kocken, Scobie, men det hade ändå inte varit kaptens mening att mönstra af honom. Kockarna i New Castle var för dyra, sade kapten, som var en riktig girigbuk och inte brydde sig ett dugg om, att besättningen for illa. Han visste också, att när de väl kommit från New Castle, skulle de inte gärna kunna rymma eller ens begära att få bli afmönstrade, för nu var de på hemvägen och skulle inte anlöpa någon större hamn. Nu var kapten säker på dem, fast de var förfärligt missnöjda med honom, för de hade fått vara med om både lastning och lossning i hamnarna och hade fått slita som hundar med sjåargöra. Den där kapten — Green hette han — var en af den värsta sorten. Och fartyget var af nästan samma sort.

Så fort de hade lämnat New Castle, vardt det åter igen en ryslig otur med väder och vind. Hur de än kryssade, så hade de bara motvind — och så storm alltsom oftast. Nu gick det knappt en enda dag utan gräl och uppträden för kockens och matens skull. Stacks Scobie fick nog ångra, att han inte själfmant gått i land, för nu började kapten också hugga på honom. Det var förstas bara en fint af honom, för att det skulle se ut, som om han tyckte synd om besättningen. Det var en riktigt inpiskad kanalje, förstår ni. Nu var det slut med alla goda saker, som de hade haft i provianten, och nu fick de sannerligen inte vara kräsmagade eller hungriga af sig. De fick ett

halft skålpund salt amerikanskt kött och ett halft skålpund skeppsskorpor till middag den ena dagen och ett halft skålpund amerikanskt fläsk och ett par skedar ärter den andra. Till frukost fick de bara en kopp dåligt patentkaffe eller skvaltigt te och en liten bit mjukt bröd. Socker och smör var det knapert med: ett skålpund i veckan per man. Det delades ut på lördan och räckte vanligtvis inte längre än till onsdan. Och ju mer de bråkade med kocken, desto sämre blef han. Med brödbakningen gick det allra värst på tok. Bullarna var som ost inuti och så sura, att det var lifsfarligt att äta dem. Ibland fick de inget bröd alls, bara litet deg, som var kokt i saltvatten. Det kunde de naturligtvis inte äta utan att få ondt i magen. Till på köpet var kocken gräsligt snuskig. När han stod i kabysen och lagade mat, så såg han ut alldeles som en sotig smed i en smedja.

Efter nära tre månader till sjöss på det viset kom de äntligen till Salaverry. Där vardt ändå Scobie tvungen att gå i land och så fick de en ny kock, en som hette Pierre."

Häpna lyssnade barnen till allt detta vetande och skulle gärna ha frågat om ett och annat. Men de hade ju lofvat att inte afbryta. Och Allan fortsatte, som om han själf varit med ombord under den bedröfliga resa han skildrade.

"Pierre var fransman. Nu hade de alltså fransk kock. Det låter minsann gentilt, och Pierre kunde verkligen laga mat. Alla var kolossalt belättna med honom. Men den glädjen räckte inte länge. Kapten tyckte, att han var för liberal mot besättningen. Tänk er, han brukade strö socker på bullarna! Inte gick det an. Kapten började gräla på honom och lade sig i matlagningen, för att det inte skulle gå så mycket åt. Då vardt Pierre arg som en geting och gaf katten i alltihop och blef oerhördt slarvig. Det kunde ju besättningen inte hålla till godo med, och så blef det den gamla visan om igen — gräl och bråk utan ända. Pierre vardt osams med både skepparen och besättningen och var morsk och uppkäftig, om någon sade ett ord till honom. Kaptens snålhet och kält gjorde honom ursinnig. För litet vatten fick han också till kokningen. Det var rysligt ondt om vatten ombord. En af vattentankarna hade sprungit läck och runnit tom. Ingen fick mer än half ranson, och det gick åt till dricksvatten i den gräsliga hettan. Ett sånt vatten sen! Skämdt var det, när de fick det ombord i Salaverry, och efter en tid blef det alldeles svart och stank långa vägar."

(Forts.)

Mitt första författarskap.

NÄR IDUNS redaktion för någon tid sedan älskvärdt bad mig meddela några upplysningar om mina första steg på författarbanan, måste jag fundera ett ögonblick. — Ja, naturligtvis hade jag en gång börjat vandrigen, fastän det stundom förefaller mig, som jag endast ideligen lunkat på, oafbrutet, för det mesta sedesamt i dygd och Herrans förmaning, någon gång med ett sidohopp, när tömmarna känts för tryckande och den evigt drömda friheten för lockande.

Tyvärr måste det bekännas, att det ej är mycket af intresse att säga om den unga dam, hvilkefs porträtt här förevisas. Hon föddes med ett ungt äfventyrslystet sinne i en gammaldags siratlig omgifning, och hon brann af längtan att se långt och vidt omkring, men var så närsynt, att hon kunde ha snubblat öfver sin egen skugga.

Ensam gick hon omkring och funderade. Hennes första litterära arbete var ett — plagiat,

men då var hon bara nio år, och eftervärlden har sluppit se det belletristiska missfostret. —

En blyg, tafatt och alltför rädd flickunge var det, som ungefär sju år senare uppenbarade sin regnkappsklädda gestalt i Dagens Nyheters dunkla vestibul. Hon hade vågat insända en stämningsbild och se! — Den stod inne. Trycksvärtan, som bestås ens första alster, inger en mera rusande lyckokänsla än alla de berömande ord man sedan på tid och stunder inhöstar. Barnet, ett omoget barn från ett hägnande, men ej modernt lifssjudande hem, var det, som med darrande knän praktiserade sig upp för trapporna ända fram till spegelväggen, där lilla E—ths trubbnäsa ofrivilligt plattades mot ett ogripbart alter ego. Reflexbilden lämnades emellertid skamsset fortast möjligt åt sitt öde och låset vreds om i redaktionens ytterdörr.

Detta var introduktionen till betning på journalistikens allmänning. Jag har aldrig blifvit något svart får och aldrig något särdeles hvitt heller. Tiden har gått och tagit mig med, lagt aska öfver drömmarnas röda flammor och bundit de fladdrande tankarna vid dagens tvungna arbete. —

Idun, vår egen Idun, utgjorde målet för min litterära ärelystnad under de första åren af skissproduktion. Egentligen tror jag, att vårt officiella uppträdande är någorlunda jämgamalt, fastän knäkamraterna redan skilts och den ena — Idun — fått en taburet på Parnassen. Från de små skisserna, hvilka alltför lätt och villigt runno ur pennan och samt och synnerligen fingo ett ytterst vänligt mottagande, öfvergingo tankarna så småningom till beslutet att "samla sin erfarenhet till något helt".

Skall jag vara riktigt ärlig och sanningsenlig, tyckte jag nog, att jag hade oändligt mycket af vikt och värde att säga mänskligheten, när jag startade min första bok "Beroende". Det hade dröjt. Jag blef sent färdig, och sent fick jag mod att lämna ifrån mig luntan.

Att "gubben Bonnier" skulle ha den, var alldeles naturligt. Han hade redan fått en bit af mitt hjärta genom sin vänlighet emot den gröna publicistkvinnan, hvilken fått äran att bli presenterad för honom på "klubben".

Han var lika rar på förlaget, som han varit det på samkvämet, och jag slapp alldeles ifrån de nedslående uttalandena om, att "det just inte var något att komma med" etc.

Jag minns, hur det kändes, när de tolf friexemplaren kommo hem; jag tog dem alla i min famn och visste inte, om jag ville gömma dem där eller slunga dem högt upp i ett: "Lefve det!"

Det var så förunderligt att tänka, det dessa ord, bakom hvilka lifvets hjärta skälfde och klappade, skulle gå ut till tusenden. Jag gick med dem, tyckte jag, och trodde väl inte då, att jag trädde — steg i sanden.

Min bok, min första bok! Den var lifvets ljusaste vårdag, önskningsgarnas blåaste himmel, och sinnets gladaste solsken. Kritiken sade verkligen också en hel del vackra saker om förstlingen, men — jag lärde mig ändå förstå, att emellan en människas innersta och världens finnes alltid en stängd dörr eller kanske snarare ett blindfönster. Hur skulle det också kunna vara möjligt annat? —

ELISABETH KUYLENTIERNEN-WENSTER.

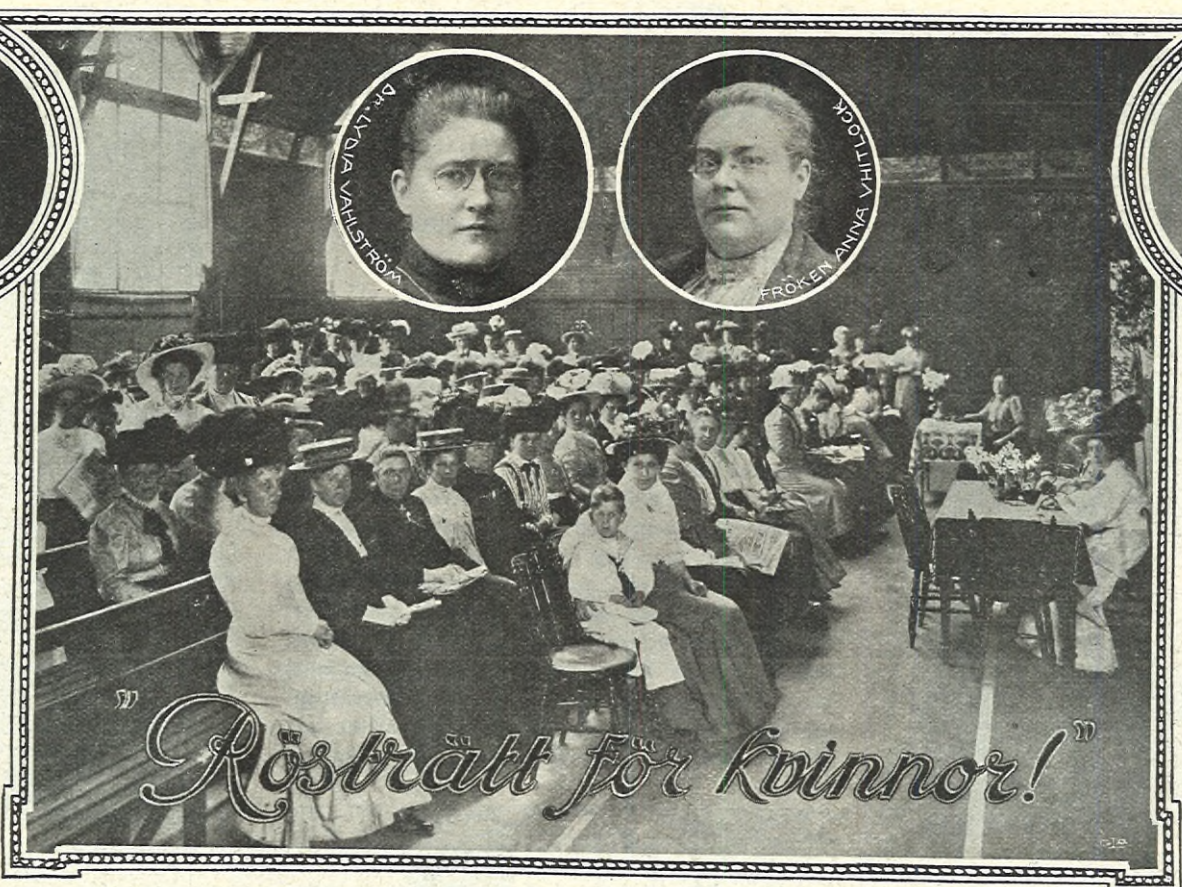


LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nednämnda belopp till **Expeditionen af Idun, Stockholm**, erhålles inom Sverige portoifritt:

Idun 1892	2: —	Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52felas) 5: 50
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: —	Idun 1907 (med julnumret)
Idun 1895 (utan julnummer)	2: —	Iduns julnummer 1894
Idun 1902 (med julnumret)	4: —	Iduns julnummer 1898
Idun 1903 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905
Idun 1904 (med julnumret)	5: —	Barngarderoben 1905, komplett
Idun 1905 (med julnumret, nr 28 felas)	5: —	Barngarderoben 1908, nr 4 o. 5 felas

LÄS!



Rösträtt för kvinnor!

DE SVENSKA kvinnorna ha alltså haft sitt första allmänna rösträttsmöte i Stockholm under strålände mid-sommarsvader och mot-svarande entusiasm och lifaktighet.

På fredagens morgon samlades mötesdeltagarna, omkring 250 stycken, i Idrotts-parkens Tennispaviljong, och medan fröken Lindhagen lade sista handen vid de-korationerna af flaggor, björkar, gullvifvor och narcisser, ut-byttes de kamratligt hjärtliga hälsningar, som man mellan kvin-nor endast ser hos stridskamrater. Ord-föranden, d:r Wahl-

ström, öppnade så mötet med en välkomst-hälsning och pekade med ett manande och förtröstansfullt finger på den stora rösträtts-kongressen, som skall hållas här i Stockholm år 1911. Under hela förmiddagen, endast af-deladt af en hastig lunch inom Idrottsparkens område, pågick så mötet med kortare föredrag och diskussioner: af doktor Sundqvist om "Lika lön för lika arbete", af fru K. Dalström om "Arbetarkvinnornas ställning", af fröken S. Kruse om "Nykterhetsfrågan", af fröken M. Staël v. Holstein om "Gift kvinnas rättsliga ställning", allt gifvande en god bild af hvad rösträttsarbeter-skorna vilja och känna. Erfarenheterna från det svenska rösträttsarbetet, som ju en gång skola få sin plats i deras läroböcker som nu gå i kolt, hade sin afdelning på programmet liksom redogörelsen för Londonkongressen af fru Ellen Hagen.

GRUPPBILD FRÅN DET FÖRSTA SVENSKA ALLMÄNNA KVINNIGA RÖSTRÄTTSMÖTET I STOCKHOLM.

Vid bordet i bakgrunden: mötets ordförande, d:r Lydia Wahlström. Vid främre bordet: mötets sekreterare, fruarna Wik och Brissman. Sittande i främre raden: friherrinnan Palmstierna med son, fröken Anna Whitlock, d:r Gulli Petrini, d:r Alma Sundqvist och fröken Staël von Holstein. I andra raden: den fjärde i ordningen, fru Ruth Gustafsson, talarinna på lördagens möte.

En god och glad middag samlade sedan ett sextiotal mötesdeltagare på Angleterre och därifrån gick vägen i den vackra, friska kvällen upp till rösträttsparken, medan under tiden de 60 fingo sällskap med andra 500 med samma mål. Kvällsmötet, som var offentligt och va-rade i två timmar, blef tack vare utmärkta talare och ett tacksamt auditorium, som reagerade känsligt, ytterst lifligt. Vi fingo höra en känd Stockholmspräst, kyrkoherde Hallberg, fastslå att kvinnans plats är i samhället och att slag-ordet "kvinnans plats är hemmet" i den mån

ska rösträttsförhållanden. Vi fingo höra dok-tor Gulli Petrini roligt och obarmhärtigt gå till rätta med l-kammarmotståndet och fingo slutligen se många personer vid mötets slut, sedan resolutionen antagits, skriva in sig i röst-rättsleden. På lördagen, som när detta skrif-ves, just håller på att gry, hålles enskildt möte på förmiddagen med diskussion bl. a. om parti-politiken och rösträttsfrågan och sedan utfärd till Saltsjöbaden med middag och slutligen fri-luftsmöte därute med fröken Anna Whitlock och fru Ruth Gustafson som talarinnor.

På våra små snapshots här nedan få alla de till hvilka ryktet nått om vårt tilltag att sälja mötestidningen "Rösträtt för kvinnor" — en utmärkt tidning för resten med karaktäristiska uttalanden från alla läger — en sannfärdig bild af hur vägstycket aflöpte. Vårre var det icke under de tre dagar gatan var vår, och vår lösen "rösträtt för kvinnor" hördes i alla gathörn.
E.—ER.



RÖSTRÄTTSKVINNOR SOM TIDNINGSKOLPORTÖRER.

Fru Frigga Carlberg, fröknarna Anna Lindhagen och Elin Wägner utjudande den kvinnliga rösträttstidningen på Stockholms gator. A. Blomberg foto.

Landets främsta

litterära och konstnärliga illustrerade familjetidning bör ej saknas i något hem. Pristäflingar hvarje vecka. Helt år 6:50, halft år 3:25, lösnummer 12 öre.

IDUN

Hillevis ströftåg

III.

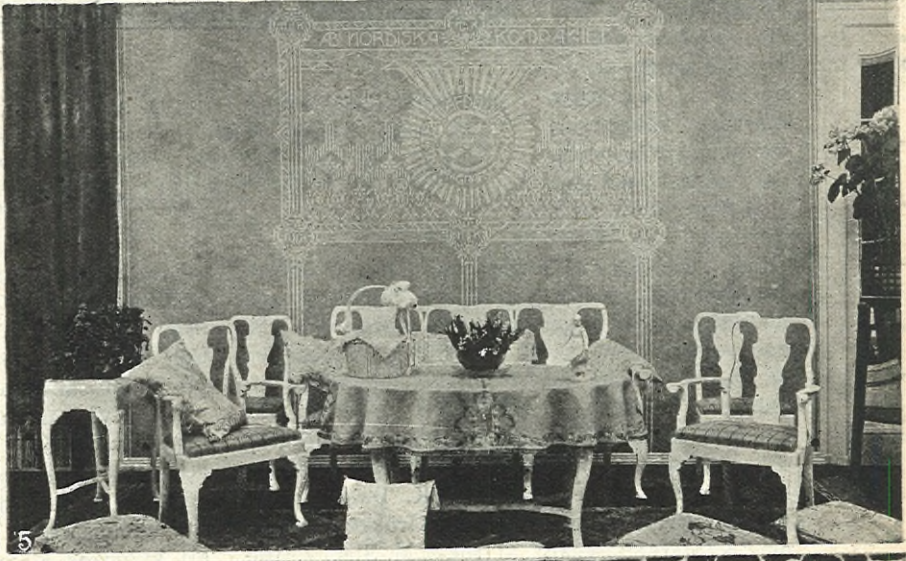
Stockholm, midsommar, (och nu blomma äppelträden i Biskopens gård!)

W. ä. b.!

DU ÄR den liberalaste högerman jag har träffat — som inte varit riksdagsmannakandidat åtminstone! Hvad menar du, att ag skulle göra med alla dessa pengar, tror du att jag skall utlösa hela min energi i uppköp af vackra saker? Du säger ingenting i brevet om den saken eller om någon, bara ditt älskade vanliga "slit dem med hälsan och var rädd om dig, barn," men jag vet ändå! Jag har haft bref från mamsell, fullt med hushållstekniska detaljer, men där säger hon också, att H. H. går omkring och ser så fundersam ut och att hon en gång mött dig kommande från mitt rum. Eftersom världen nu är så oefferrättligt underlig, att det i dag blir jag som måste tala allvar med dig, så vill jag be dig tänka på,



I VÅRENS TID FR
ATT SE SIG OM
HÄRPA EN Å HON
LISA OCH DAR
OGH DENNA



1. LICIAM: TAPET I HAUTELISSE AF G. WENNERBERG. 2. HANDARBETETS VÄNNER: VENUS OCH TUMMELISA, TAPET I HAUTELISSE AF CARL LARSSON. 5. NORDISKA KOMPANIET: INTERIÖR, VÄGGDEKORATION OCH MÖBELTYG, KOMP. AF M. CHRISTERSEN. 6. NORDISKA KOMPANIET: INTERIÖR. 7. LICIAM: MAJA SJÖSTRÖM. 9. LICIAM: DETALJ AF ALTARSPETS, VENETIANSK TEKNIK AF CONSTANCES LJUNGSTRÖM. 10. HANDARBETETS VÄNNER: LUNDS DOM I RÖDLAKAN, KOMP. AF ZORN. 13. NORDISKA KOMPANIET. ANTEPENDIUM I POIN

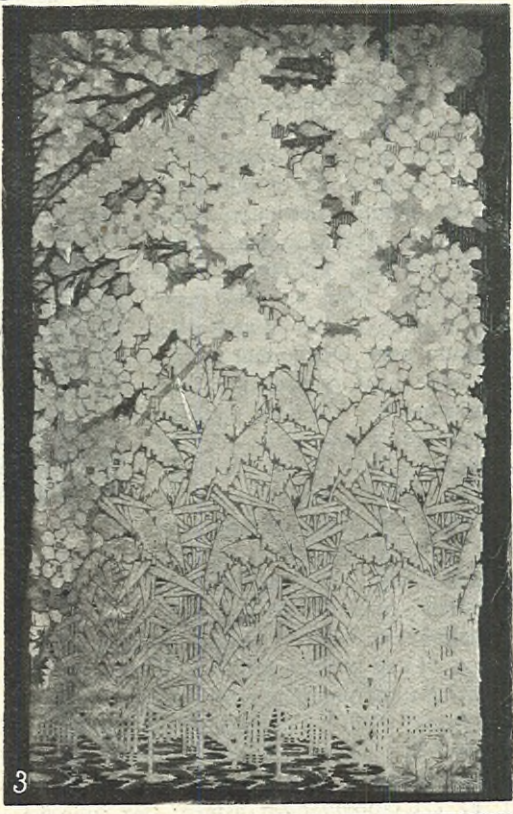
på utställningen

att vi lefver i en tid då, utom i särskilda undantagsfall, fäderna *måste* förlora sina döttrar antingen till en man eller ett yrke och då är det helt säkert mindre ödesdigert med ett yrke! Det blir antagligen mer af mänskliga känslor öfver för fader. i det senare fallet. Jag åtminstone skall alltid, alltid och mest älska dig, äfven om jag blir textilmänniska. Seså, nu är det sagt och det i den mildaste tänkbara form.

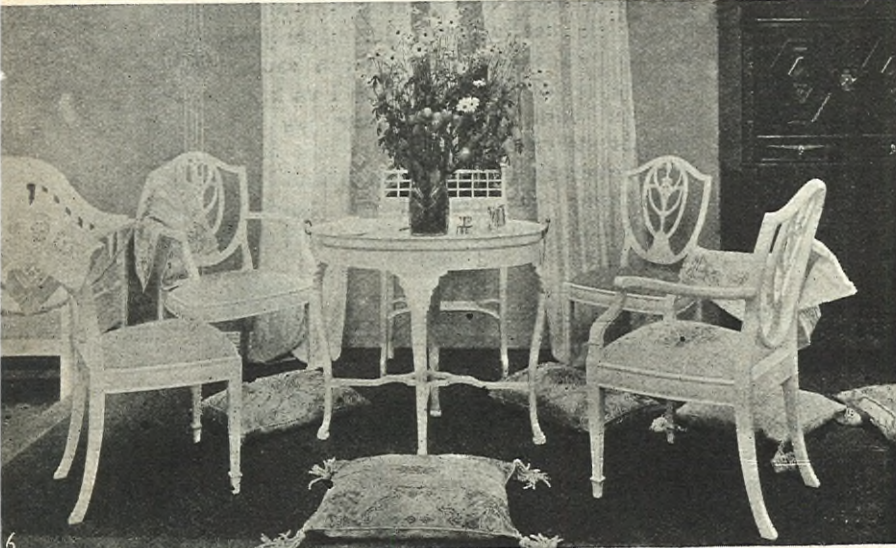
Nu har man döpt om utställningen, gifvit den ett spenamn, som i ljuset af hvad den verkligen är, tycker mig vara det största hedersnamn: man kallar den: *en fruntimmersutställning*, med hvilket tvetydiga uttryck jag antar att man menar en utställning af kvinnoarbeten. Och det fattas bara, att de kanske icke ens skulle få vara med, när det gäller en hemmets utställning! Kan något vara kvinnligare än textilen? En kvinna trädde på den första nålen och sydde den första lilla prydnadsblomman, och sedan har hon ju hållit på



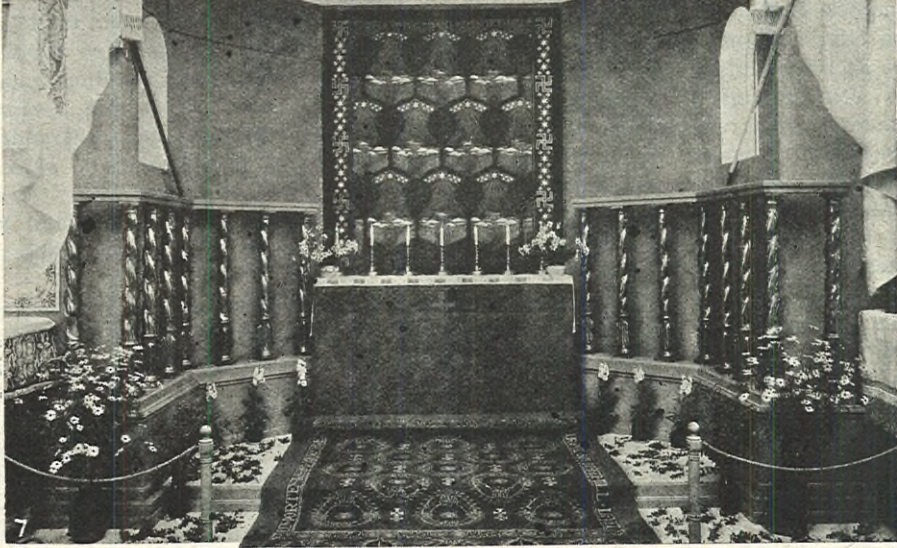
VENUS DROG
NORDANSKOG
GÖTTE TUMME
BLEF EN VÄF
LLA VISA



3



6



7



12



13

1. A.-B. SVENSK KONSTSLÖJD: ÄPPELBLOM, HAUTELISSE AF BEATA MÅRTENSON. 4. A.-B. SVENSK KONSTSLÖJD: INTERIÖR, BONAD OCH MOBELTYG AF SIGRID HJERTEN. 5. ANTEPENDIUM OCH TAPET AF SOPHIE GIBBERG. 8. HANDARBETETS VÄNNER: INTERIÖR, TILL VÄNSTER, BIRGITTA, VÄFNAD AF CARIN WÄSTBERG, BORDDUK AF KYRKAS ANTEPENDIUM AF MARIA ANDERSSON. 11. VALLMO, KRAGE MED SILKESBRODERI AF FRÖKEN SJÖBERG (S. GIÖBELS UTSTÄLLNING). 12. LICIUM: SKÄRM OCH PLAT AF HILDA STARCK, BONAD AF FERDINAND BOBERG. A. BLOMBERG FOTO.

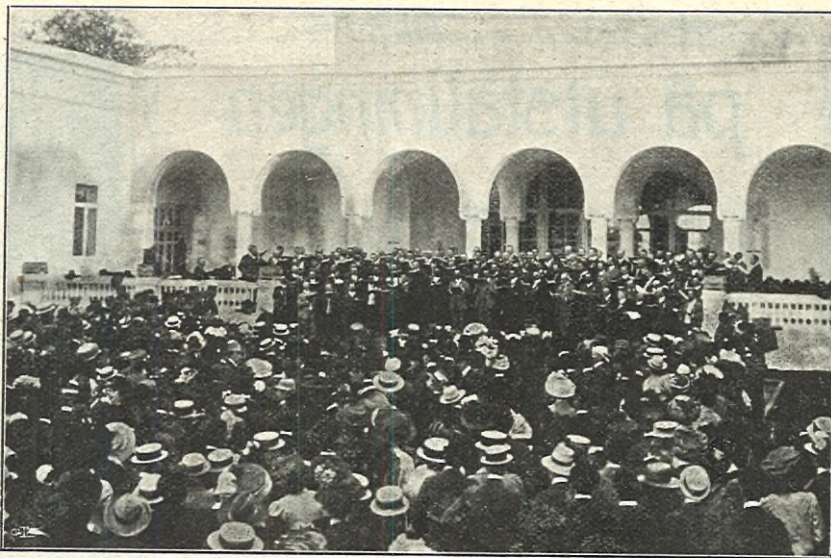
genom årtusenden. Ingen kan heller vara så textilt brinnande som en kvinna, det skulle då möjligen vara hr Wallander. Nu frågar du om jag brinner redan, och det är nog så. Det behöfs åtminstone blott att föra en textil tändsticka i min närhet. Men det är inte underligt! Du skulle bara se hvad här finns vackra och många och nya saker i textiltvåg på utställningen. Alla absiderna ut från kupolhallen äro fulla af dem. Står du där, lyser åt ena hållet Lunds domkyrkas antependium som en glimmande röd ädelsten inne i ett dunkelt kor, det är Handarbetets Vänners fyrbåk.

Du behöfver bara vända blicken några grader, så ser du in i ett rum med ljusa möbler och lätta spetsgardiner och gobeliner på väggarna — där har du Svensk Hemslöjd. Vänd helt om, där har du en hvälfd portik, ledande till de textillaste härligheter, fröken Selma Giöbels. Därinne finna vi i en monter fröken Sjöbergs vackra och effektfulla kompositioner till dräkter, hvarest jag har beställt en. Till vänster om henne har du en interiör i läckert grått och hvitt, Nordiska kompaniets, till höger om henne ser du en skymt af ett fanomhängdt altare: där inne är Licium, och ändå har du inte sett vare sig Thora Kuller eller Johanna Brunsons utställningar.

Det är intressant att se hur alla dessa textila grenar, som sprungit från samma rot, och frodas under samma renässansens himmel utveckla sig olika, hvar under sin personliga ledning. Handarbetets Vänners utställning är nog den, som åtminstone ger mig det starkaste intrycket af att textilen kan bli en religion lika väl som en vetenskap. Somligt af hvad föreningen utställer verkar på mig alltför ortodox trosbekännelse, men det pompösa allvaret, som följer med ortodoxien, kan ju också vara dekorativt på sitt sätt.

Jag har lofvat att tala om för dig om parmentiken. När du kommer upp, får vi väl resonera vidare, jag har tänkt att vi måste göra något för våran domkyrka där hemma. Lunds strålande antependium af fröken Andersson har du ju hört om, men där är många andra. Jag tycker bäst om dem af siden i rödt och violett med rika broderier, det är något af kyrklig fest och makt med dem. Storkyrkans och Sofiakyrkans antependier finner du här, komponerade af Maria Sjöström och Ferdinand Boberg. Fröken Sjöström har också en mässhake af violett siden, som är ett så vackert uttryck i linje och färg för en religiös idé, att jag skulle vilja ge mycket för att se den på din biskopliga gestalt. En originell sak, alldeles ny, är en gardin för kyrkfönster af Carin Wästberg, en ganska god och illusorisk ersättning för målade fönster. Tycker du icke nu att det kunde passa för ett biskopsbarn att ägna sig åt att pryda våra kyrkor med antependier, altardukar och mässhakar? Jag behöfde ju inte nå fram till att komponera, jag kunde lära mig att sy, det är konst det också.

Men icke bara kyrkan, hemmet också ligger mitt hjärta nära! Du skall icke tro, att det är bara kuddar. H. V. gör mattor i flossa och rödlakan, möbelyt i rödlakan eller i någon slags ny tenik, uppfunnen inom föreningen, och som verkligen är mycket vacker, antingen det nu är i ylle, linne eller siden eller litet af hvarje tillsamman. Man väfver dörrförhängen i samma teknik och bonader i gobelin, man syr gardiner med hålsöm på siden och linne och det är ingen ände på nya uppslag att variera tekniken, men ändå försmår man icke att ta



ÖSTERRIKISKA MANSKÖREN SCHUBERTBUND SJUNGER PÅ UTSTÄLLNINGEN. A. BLOMBERG FOTO.

upp gamla, längesen förgättna syningsätt. Handarbetets vänners arbeten äro vanligen hållna i mycket förnäma färger och mönster. Uppslagen äro oftast så starkt individualiserade, att de förvandlats till oigenkänlighet, hvilket kan ge det en viss hemlighetsfull tjuskraft, men ibland är synd, d. v. s. när konstnären icke gett lika mycket som han tagit bort! Carl Larssons härliga sagogobelin, utförd af föreningen, sticker därför af i samlingen utan att misskläda den för det. Venus och Tummelisa äro bägge ute och resa och möta hvarandra, — ömsesidig förvåning och beundran, skratt och ljus och alla färgerna i regnbågen. Tror du vi kunde få rum med en gobelinväfstol i gafvelrummet på vinden? Man kan också göra kartongen, det går fortare.

Från Handarbetets vänner har du till synes direkt ingång till "Svensk konstslöjd", och ändå är jag säker att man måste gå igenom tekniska skolan för att komma dit, om man vill bli där. Och det är något soligt med konstslöjd, så jag tror jag skulle trifvas. Här brytes fruntimmersenväldet af herr Wallander, som har komponerat möbelyt, gardiner och flere stycken mattor, de senare i rödlakan, väfda af nöthårgarn, och det är just det materialet, som ger en så mjuk dag öfver ytorna, är inte det egendomligt? Han har också en hel rumsinteriör, men till den får jag komma en annan gång.

Annars ha konstslöjdsdamerna fru Linde, frökarna Hjertén, Stålbrand och Samuelson fått arrangera hvar sin lilla vrå med draperier, gardiner, dukar och möbelyt. De äro så många och alla så duktiga. Fröken Mårtenson, du minns sen sist från Gustafsberg, har sin rika och blommande afdelning med en gobelin: äppelblom i värliga färger öfver en vissn fjolårsvass, du förstår, och hon stiliserar inte kflotigare än att man vet hvad hon menat utan kommentarier. När jag kom hem, försökte jag rita ett blomsterminne hemifrån, men det lyckades mig inte. Väfva kan jag nog alltid i alla fall och det måtte väl passa som kvinnogöra. En väfkurs, älskade, behöfver icke föra några vidtgående följder med sig.

Flämtar du redan? Du måste ändå gå med mig genom fru Grafströms textila lydrige under Nordiska kompaniet. Det är en aristokratisk prägel öfver det, men så går det, där spetsarna regera. När jag är här och beundrar fröken Starcks italienska spetsar, då ville jag ägna mitt lif åt spetstillverkning, så hänförande äro de. Där är ett antependium, förfärdigadt af en handsydd spets i point plat, men till det hör en präst med en vacker, ljus baryton och en

glad och tålig tro samt en rik församling, som kan köpa det. Känner du något sådant ställe? Det behöfs för resten ljusa och glada och rika människor till allt som finns hos fru Grafström, men hvilken människa är värd metersbred hålsöm på sina hvita gardiner? Det är det första, som trots sin skönhet, gjort mig vemodig på textilafdelningen. Till detta är lifvet för kort och rikt!

Du kunde kanske säga detsamma inför "Liciums" venetianska altarspetsar, sydda af fru Ljungström, men sådana vara ju, o, så länge som altaret, och dit hör nu en gång enligt min mening praktken och prydnaden och de hundrade, hundrade timmarnas arbete. Redan i förbundstältet i öknen fanns ju textilen. Äfven här i Licium blomstrade den kyrkliga och profana konsten bredvid hvarandra. Vi ha ståtliga antependier af fröken Gisberg, men

det intressantaste är en tapet, afsedd att ersätta en altartafla, en vit och stilerad judisk stad utan namn med slutna murar, en österländsk vegetation och på den blå himlen — Stjärnan! Äfven du har väl fått nog med parmentik för i dag, men så kan du väl säga, om du tycker jag skall ägna mig åt arbetet? Man dras ju också till det profana, det måste jag medge. Här är en sådan världslig och vacker skärm af Zorn, som säges heta "Nör I va kripp" ("när jag var barn, på dalmål, men jag förbehåller mig att stafva fel) och midt emot den en mild Wennerbergs tapet: ett blommande landskap i aftondimma och bredvid och rundt omkring nästan idel förtjusande saker i dukar, bonader och kuddar. Hvad som tyckes finnas hos textilarbetarna är åtminstone uppfinningsrikeedom, de upprepa sällan hvarandra ändå de äro så många.

Jag tycker om yrket, först därför att det har sin mission att fylla, därför att man får syssla med vackra, glada och lena ting och därför att det är ett skrå med sina hemligheter och intressen och kamratskap mellan gesällerna, som lär en hur man skall känna andakt för en gobelin och outtömlig glädje inför en stolsits, och slutligen väl har en ideel afskuggning men är påtagligt och icke så svärgrifligt, tungt och oändligt som ditt exempelvis. Därför tror jag att det skulle passa mig.

Ja, nu är jag färdig med textilen. Du kan ju dock vilja höra något annat. Vi hade en glad afton på kungens födelsedag den 16, och med vi menar jag hela Stockholm! Kungen delade äran af den glada och fästliga stämningen med den stora österrikiska manskören Schubertbund, som letat sig upp hit och under sin dirigents, professor Hans Wagners, ledning sjöng och åt och sjöng igen på utställningen. Vi hade hört deras konsert i Östermalmskyrkan kvällen förut och blifvit mycket betagna, så vi saknades icke på utställningen heller. Förresten vet jag inte, när vi någonsin göra det. Paul kommer i augusti, men du kommer förr, gör du inte?

HILLEVI.



Professor Hans Wagner.

**Mot skoskaf och
ömma fötter.**

De, som försökt Fil. Doktor P. Håkansson's Salubrin och använt det enligt bruksanvisningen mot skafsår, liktornar, insektsstyg eller andra yttre skador, vilja icke vara i saknad däraf hvarken i sina hem eller å resor. Partilager hos Geijer & Co., Stockholm

IDUNS MODELLKATALOG

Ombärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerad omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

"Kung Orre" eller "Lunkan" som husägare

Ett sommarminne, upptecknad

SEDAN ALLAS vår "Lunkan" lämnade scenen och drog sig undan till privatlivet, har han ej låtit världen veta något om sin tillvaro. Om somrarna lefver han stilla på sitt Tusculum i Kneippbyn vid Visby. Men hans vänsälla natur

I KNEIPPBYN, den i sitt slag ensamstående rekreationsort, som växt upp utmed den kalkhvita, buktiga kusten ett stycke söder om Visby, voro vi samlade en koloni svenskar och tyskar, alla vordna som en enda stor familj, hängifvande oss åt det mest obundna friluftslif. Ja, om man undantager utfodringen, som verkställdes på fullt kulturellt manér, kan det godt sägas, att vi lefde som naturmänniskor. Så frigjord är man i Kneippbyn från allt hvad



Herr och fru "Lunkan" utanför sitt hem Trolltippen.

agnade, djupt gripna. Det är "Lunkan", allas vår "Lunkan", som sjunger från sin balkong. Den underbart sköna aftonstunden har stämt veteranen till sångarhumör och han låter den ena sången ljuda efter den andra, börjande med Kjerulfs "Kan det tröste" och slutande med "Du gamla, du fria".

Vi, som hade det oförgätliga nöjet att öfvervara denna ovanliga friluftskonsert, skola aldrig glömma densamma. Tyskarne kunde ej nog uttrycka sin förvåning öfver, att denne *alte, grosse, dicke Mann*, hvilken de förut mest betraktat såsom riskabel för golfplankorna i Storstugans matsal, kunde frambringa toner af sådant innerligt väljud.

När vi följande förmiddag åter voro samlade utanför Storstugan, i begrepp att företaga en vandring till det berömda Högklintberget, hade vi det nöjet att stöta på "Lunkan", som också befann sig ute i promenadärende. Det



"Lunkan" håller ett fosterländskt tal för en uppvakande ungdomsskara.

etikett och societet heter. Sol, luft och vatten är den enda lösen, som gäller.

Naturen själf har gifvit de yppersta anvisningar till denna härliga trakts utnyttjande, och öfverläkaren har, med fin och riktig uppfattning, helt enkelt tagit sin uppgift sålunda: att villigt mottaga den så frikostigt räckta handen men sorgfälligt undvikande att rubba naturens egen ordning. I Kneippbyn sjunga skog och haf fortfarande öfver obruten vildmark.

En hänförande aftonstund! Med öfverläkaren i spetsen ha vi samlats å den öppna platsen framför Storstugan, där den ena leken aflöser den andra. "Tjuf, tjuf, det skall du heta", går som bäst af stapeln, då mäktiga toner plötsligt höras ljuda genom den stilla kvällen. Leken stannar af sig själf och vi störta alla om hörnet för att höra. Där stå vi som fast-



Pittoreskt kustparti.

blef ett lifligt tackande för sången kvällen förut och så ropades det:

— Skall hr Lundquist följa med till Högklint?

Veteranen besvarade den något elaka frågan med sitt mest godmodiga leende:

— Ja, ni ä' morska, ni, men ni ha' inte som jag 170 kilo och nära 70 år att bära på. Jag går högst 1,600 steg och det är vackert så, men det gör jag visst inte hvarje dag, ty det är intet nöje för mig att gå.

Vi grepos alla af djup respekt, när den gamle med en kraftig stöt satte käppen i marken för att tåga vidare.

Den ständigt lika toujoure och pratsamme Hamburgerbankiren, som just höll på att för

för Idun af Jonas Brag.

gör att han då och då får besök af minnesgoda vänner och beundrare, och det är ett sådant besök, som skildras i nedanstående artikel, hvaraf framgår, att den populäre sångaren njuter den ålderdom hans ädla hjärta gjort sig förtjänt af.

sina svenska vänner demonstrera en af de många märkvärdigheter, som han ständigt bar i sina fickor — just nu en pennknif med 25 olika ändamål — tappade koncepterna, när han fick höra talas om de 170:

— Kolossal, wirklich kolossal! Wunderbar, wunderbar!

Den smärte civilingenjören från Berlin vände sig betänksamt mot sin unga förtjusande fru: — Ein sehr interessanter Fall! Ein Fenomen!



I hallen.

Och de tyska damerna ropade i korus:

— Sonderbar! Sonderbar! Wie er aber gut aussieht!

Ja, det är verkligen hufvudintrycket af denna enorma stofthydda; han ser *god* ut, god som ett barn, allas vår "Lunkan". Härmed dock på intet vis sagdt, att han skulle vara "barn på nytt". Långt därifrån. Han njuter tvärtom sitt otium vid bästa kondition, i alla afseenden.

Och så har han blifvit husägare på gamla dagar. Ute i Kneippbyn, vid det brusande haf, har han byggt sig sitt Tusculum. Trolltippen kallar han det.

"Välkommen till Trolltippen!" hade han sagt och vi voro naturligtvis ej sena att efterkomma denna invitation.

Den gamle mästarsångaren mottog oss i "Kungssalen", där han tronade väldig i "Kung Orres stol", lyssnande till "furornes korum!"



Utsikt från Trolltippen.



I hvardagslag.

Uppgit livvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Högklint

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhålls omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljas af likvid insändes till

Mästereamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.



Främmande på Trolltuppen.

Kungssalen är en af ståtliga granar pittoreskt bildad berså och "Kung Orres stol" är sammanfogad af så robusta trädgrenar, att den ansetts böra utmärkas med något alldeles speciellt i namnväg. Bakom står emellertid en vida bekvämare stol, densamme som föjt veteranen på sängarfärden öfver Atlanten. Fonden behärskas af Trolltippens röda gafvel med den originella väderflöjeln, en blåkullakäring ridande på kvasten.

"Lunkan" borde förevisas på duken sådan han tronar som kung Orre i "Kungssalen".

Han talar med rörande, okonstlad glädje om hur väl han trifs. De barnafromma anletsdragen lysa, när han berättar hur ekorrarne leka "tag fatt" öfver hans hufvud, hur fåglarna anförtro honom sina hemligheter och hur vildrosorna hälsa honom slingrande sig högt upp i granarnes kronor.

Genom allén af granar bege vi oss upp till Trolltuppen. I denna allé vandrar "Lunkan" om mornarne i paradisdraht, luftbadande och gymnastiserande.

— En syn för gudar! drista vi anmärka.

— Helt säkert; men det är ingen som får se den, ty granarnas murar ä' inte några vanliga teaterkulisser. Ja, jag vet nog, tillade han mycket gemytligt, att man skämtat åtskilligt med min korpus; och det tål den godt vid, ty den har varit bra att ha och maken får man leta efter!

När jag vid dessa ord mönstrade den väldige, kunde jag icke underlåta att erinra mig den förträffliga historien om hur "Lunkan" vid ett unikt tillfälle gått vilse och kommit att åka utför en bergsknalt med det resultat att pantalongerna skamligen ramponerades. De bortskänktes sedermera till ett statarfolk och mali-

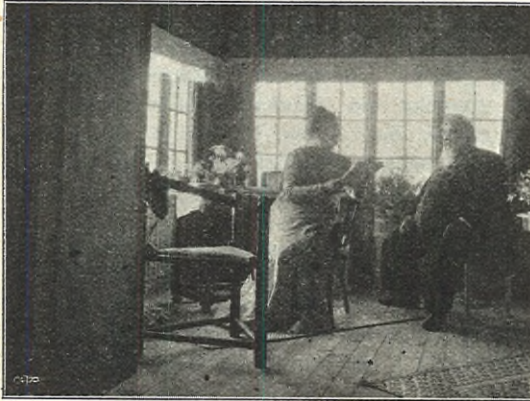


Barfotagång.

sen påstår, att dess medlemmar, utom en hel kostym kläder, af desamma gjorde sig — två sängtäcken.

Från den rundt omkring af inskurna lyror kransade verandan till sångarbostaden beundra vi en imponerande utsikt öfver hafvet, med Höglints branta stup långt till vänster och trafiken på Visby till höger. Från verandan komma vi direkt in i den genom två våningars höjd löpande hallen, där vi genast fångas af den gamla sandstensspisen (från 1649) samt de stilenliga moramöblerna (efter Zorns ritningar). En egendomlig väggprydnad tilldrar sig vår speciella uppmärksamhet: en stor, tung järnsköld med Wings Tors strid med jättarne i upphöjdt arbete. Det är något i kung Orrestil.

Till höger är sofkammaren och till vänster ha vi "hafsrummet", en artistiskt anordnad kombination af förmak, salong och arbetsrum, där ett notställ och en fiol skvallra om att det finnes ännu en exekverande tonkonstnär i huset — sångarens maka. Detta rum, som bjuder på obegränsad utsikt öfver hafvet ått två håll, gör skäl för sitt namn; där råder verkliga hafsstämning. Man kan förstå, att Trolltippens två lyckliga invånare dröja sig kvar i sitt sommarhem på en gång så utsökt och så enkelt, så länge som möjligt, från den tidigaste vår till den senaste höst.



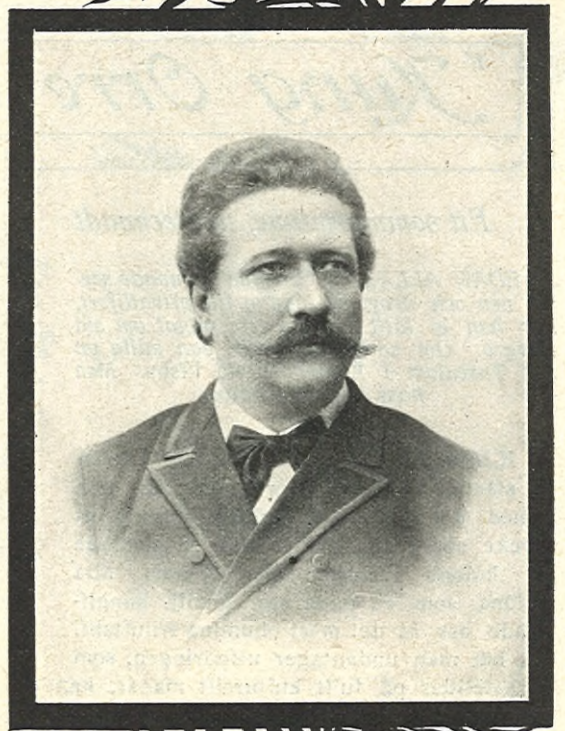
I hafsrummet.

Det klär "Lunkan" att vara husägare och han synes med välbehag ha utbytt de tiljor, som föreställa världen, mot den egna golfplan-kan; han bär denna sent förvärfvade framgång i lifvet med samma orubbliga jämnmod, som han städse burit de många och stora sångartriumferna. Fåfångans marknad är honom fullkomligt främmande. Denne store hedersman har aldrig vetat af hvad afundsjuka och intriger, likväl så vanliga inom den värld där han rört sig, velat säga; därför lysar nu också det hvita hufvudet af idel välvilja och solsken.

Men det vore oförlätligt att glömma, att vi äro tre i "hafsrummet". Trolltippens värdinna är förvisso icke den minst betydande i detta

älskvärda hem. Hvad han har henne att tacka för det kan man ana, då man hör hennemed en blick på sin make yttra:

— Hans yttre förbjuder honom att vara ridderlig, men jag skall säga, att det finns ingen som sätter kvinnan så högt som han. Vi ha varit gifta i 25 år, men mellan oss har aldrig någon strid stått.



Ivar Hedenblad.

En Uppsalasångens märkesman.

SÅ HAR nu också Ivar Hedenblad, Uppsalasångens trogne och energiske ledare under tre och ett halft decennier, skattat åt förgängelsen. Jämte Oscar Arpi har Hedenblad knutit sitt namn vid "Allmänna sången", där han ärfde de Arpiska traditionerna, som han sedan bevarade och fyllde ut med tillsats af sin egen personlighets kraft.

Ty en kraftnatur var Hedenblad, schwung och lif genomsyrade hans ledareskap, och tack vare honom har den uppsaliensiska manssångens kunnat bibehålla sin friska hållning från forna glansdagar, sin stämning af ungdom och lifslust. Sina främsta dirigentsegrar vann Hedenblad som O. D.-körens ledare, då han förde denna elitgrupp af studentsångare till utställningen i Paris 1900 och på konsertturnéer i Sverige.

Hans kärlek till och omsorg om den svenska kvartettsången manade honom att utgifva "Studentsången", ett inom vår kvartettlitteratur enastående samlingsverk i tre delar, innefattande det bästa af nordisk och tysk kvartettkomposition i gammal och ny tid.

Själf var han jämväl en rätt flitig kompositör, skref åtskilliga effektfulla kvartetter, jubelfestkantaten till 300-årsminnet af Uppsala möte samt flera orkester-, kör- och solosaker.

— Ja, tänk hvad du har det bra, skämtar han åt sin hustru samt får till svar:

— Ack, jag har ju dig, ditt stora barn, att sköta om.

Fru "Lunkan", såsom denna utomordentliga kvinna tituleras äfven offentligt, ler sitt bästa leende och klappar sin man på axeln:

— Ja, Karl Fredrik, det är ditt goda humör, som räddat oss! Vänd mot den som skrifer dessa rader fortsätter hon:

— Vet ni, han är afundsvärd, min man, i detta afseende. Han hinner inte ens morna sig, förrän ögonen glittra af det mest strålande humör, som tänkas kan.

Ja, han ser verkligen afundsvärd ut, där han sitter bred och leende i sin präktiga karmstol — denne "Kung Orre".

Hvarje husmoder
bör prenumerera på

Barngarderoben Hvarje sömmerska likaså.

Pris för hölt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

12 häften årligen.

Från Rue de la Paix

DET ÄR mig icke möjligt att helt utestänga utställningen från detta kåseri, allt hvad lif och anda har intresserar sig för utställningen och alla döda ting intressera endast i den mån deras

till Strandvägen

af så hög kultur, att nationalitetsmärket var en smula utsuddadt, och på tinnarna är det icke lätt att ens skilja England från Italien. För det första voro de icke en enda smul upklädda, hvilket en hel del stockholmskor och nästan alla landsortsdamer verka, när de promenera omkring på förmid-



ute sett några alldeles bedårande turistande kvinnosilhouetter, och i barnlig hänförelse genast anklagade mitt eget lands döttrar för att icke så som dessa lysa upp tillvarons enahanda grå för oss. Och det må ju vara till och med en journalist tillåtet att tala sig själf till rätta. Nu skall ni i alla fall få höra hur mina utländskor sågo ut. De voro nämligen

ursprung kan härledas från den. Eller också är det med dem som med vissa blygsamma människor, de nöja sig med att vara släkt med något finare exemplar af samma art som de själfva, i detta fall ett utställningsföremål. Hvilket ju förresten fina släktingar också egentligen äro!

På utställningen finnas tre kategorier af människor, lätt urskiljbara genom uppträdande och kläder. De äro, oss själfva först! stockholmare, landsortsbor och utlänningar. Och de två första kategorierna äro mycket sysselsatta med att kika på den sista — och beundrande förundra sig! Ja, tacka för det, det är den allra lyckligast lottade öfverklassen, som vid denna årstid är ute och reser, och det fattas bara att den icke skulle se snygg ut, och vara väl klädd. Om vi samlade ihop en del folk från de förmögnaste och mest bildade hemmen här i landet och skickade ut dem på kontinenten, så skulle de göra sig alldeles förfärligt charmant! Den "utländska" medelklassen vet nämligen i de flesta fall icke hvar Sverige ligger, så att de ha en smula svårt för att hitta hit. Nu frågar ni med skäl hvad detta allt har med kläder att göra, hvartill jag ju måste svara skuldmedvetet att det förstär jag icke. Om det icke rent af skulle vara att jag just idag där-



dagarne därute med söndagseftermiddagsklädningen från i vintras. Om de bara anade hvad en enkel promenaddräkt, af ylle eller tvättyg, allt eftersom vädet kan vara, skulle klä dem mycket bättre! Därtill buro de icke en enda ful eller onödig sak på sig, det pikanteri i dräkten, som ingen ung och klädsäker kvinna gärna vill undvara, hade de förstätt att få in på ett annat sätt. En bar en helt slät och vanligt, icke speciellt modernt sydd skräddardräkt i svart, därtill en hatt med stora vingar och ett parasoll, allt i blekaste korall- och ibisskiftningar.

En bar en lika enkel blå skräddardräkt, elegant och praktisk, en förmodligen handsydd enkel lenonblus och en stor hatt af blåa flåtor uppvikt i vänstra sidan och med ett mycket groft hvitt silkesnöre lindadt om kullen och knutet i en stel och konstfull rosett som på en segelbåt samt med därifrån nedhängande tofsar i högra sidan.

Den tredje, jag tror förresten ej de voro i sällskap, bar en medellång och rutig dräkt, och en alldeles oklädd stor svart hatt af en form, som man såg endast kunde ha gjorts af en intelligent och följaktligen fin modist till damens ifråga hufvud. Och så var hon kamrad så att det passade henne och hatten!

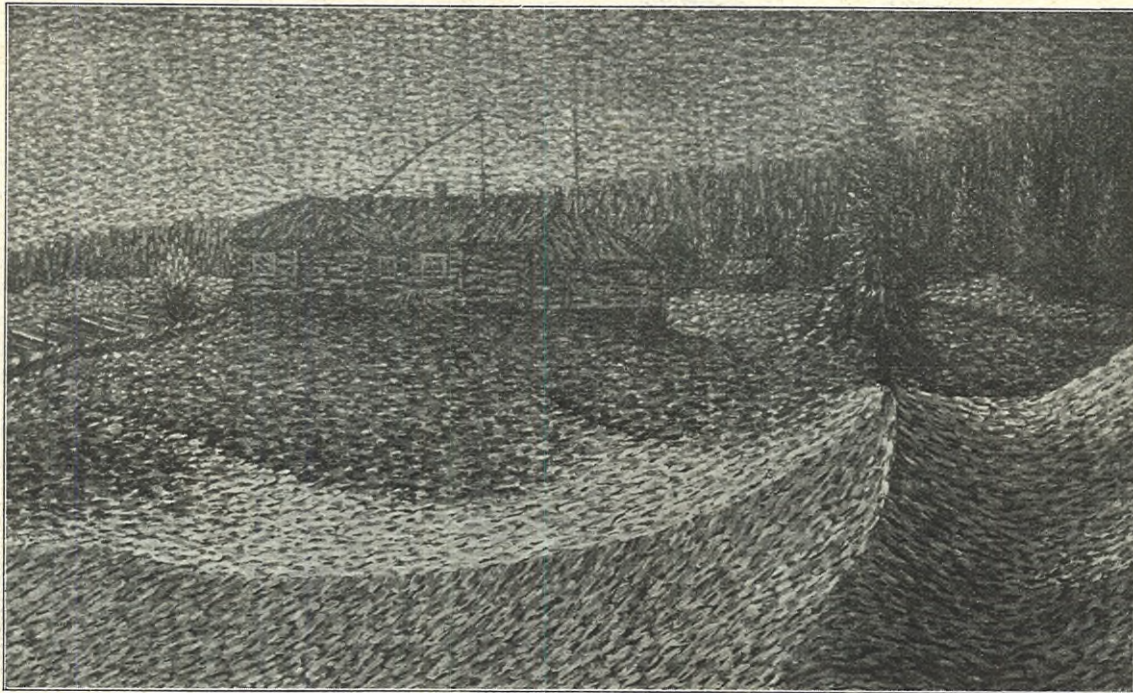
1. Modell Bechoff-David, Liberty eller Corpe med broderier och "skjorta" af metallbroderi och stenar. 2. Prinsess af "mete'or" med silfverbroderi. 3. Modellen Drecole. Tryckt blommig tyll med kanter af spetsar och svart chiffon. 4. Modern plymhatt.

GWEN.

En konstnär

FÖR UNGEFÄR tre år sedan presenterades i Iduns spalter en ung norrlandsmålare, hr Helmer Hertzhoff, som då rest ned till Stockholm från sin hembygd i Medelpad, medförande ett antal landskapsskisser, dem han ville att hufvudstadskritiken skulle se på och uttala sig om. Hvad han den gången hade att visa röjde talang och friskhet, men det var ännu endast ansatser.

Nu har han kommit tillbaka och öppnat en utställning af sina taflor i Hallins konsthandel. Den unge målaren framträder här som en egenartad konstnär, på en gång djärf och sann, och det finnes ej tvivel om



VÅRQVÄLL. OLJEMÅLNING AF H. HERTZHOF. A. BLOMBERG FOTO.

från Medelpad.

att denne norrlandsmålare, hvars personlighet vuxit ut i en afskild Medelpadsbygd och hvars konstnärliga skolning utslutande försiggått i naturens stora ateljé, kommer att bli en af våra främste landskapister.

Alla hans taflor äro målade på svart botten med korta fasta färgstreck, hvilket målnings-sätt framkallar en intensiv färgverkan och ger luft och mark ett darande lif. Äfven har han en serie intressanta kriteckningar, hvilka röja innerlig naturuppfattning och teknisk fasthet.

Den lilla utställningen anbefalles på det lifligaste i konstvännernas åtanke.

Finast i smak
och
näringsrikast
äro
VARGARDA
(Kongl. Hofleverantör)
Hafregryn • Hafremjöl
PARETER.
Vargårda
Proten-hafremjöl!

Potatis-petits-choux (f. 6 pers.). 1 lit. potatis, 2 dcl. vatten, 40 gr. smör, 100 gr. mjöl, 4 ägg, salt och socker efter smak.
Till kokning: 3/4 kg. flottyr.
Beredning: Potatisen borstas ren, räskalas, kokas nått och jämt färdig samt passeras. Vatten och smör kokas upp, mjölet ivispas under full kokning och massan får koka tills den släpper pannan och röres därefter tills den är kall. Då tillsätts äggen ett i sänder, och massan arbetas väl, sist röres den passerade potatisen och moset afsmakas med socker och salt. Af moset formas små bullar (af en valnöts storlek), hvilka kokas ljusbruna i flottyr. De uppläggas på gräppapper att afrinna.

Marängsuise med choklad (f. 6 pers.). 4 små äggvitor, 150 gr. florsocker, 1 hg. sockrad süchardschoklad, 1 msk. hett vatten, 50 gr. sötmandel, 6 dcl. tjock grädde, 1 msk. vaniljsocker, karmin.
Beredning: Äggvitorna vispas till hårdt skum. Sockret nedsiktas försiktigt i ägghviteskummet, och massan spritsas genast genom garneringsträtt på väl skurade och smorda plåtar, ring i ring, så att de tillsammans bilda kransar. Kransarna böra göras större och mindre. De insätts genast i svag ugnsvärme och gräddas, tills de fått en ljusgul färg och släppa plåten, men få ej vara genomtorra. När de äro kalla, läggs de upp på tårtpapper, på flat glasskål, krans på krans, så att de bilda en pyramid.
Chokladen upplöses i vattenbad under flitig rörning och spådes med 1 msk. hett vatten. Då chokladen är afsvalnad, hälls den öfver marängen. Mandeln skällas, skäres i strimlor, rostas i ugnen och strös öfver chokladen. Grädden vispas till hårdt skum. Hälften af grädden smaksättes med vaniljsockret, den andra hälften färgas skär med karmin. Grädden spritsas därefter genom garneringsträtt öfver pyramiden i vackra former. Suissen bör ej garneras förrän 1/2 tim. innan den skall serveras.

Biff med tomater (f. 6 pers.). 6 hg. oxhare eller benfritt innanlår, 1 medelstor portug. lök, 3 stora mogna tomater, 2 msk. hvetemjöl, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 4 dcl. kokande vatten, 1/2 tsk. Liebigs köttextrakt.
Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i 1 cm. tjocka skivor, hvilka bultas på båda sidor. Löken skalas och skäres i skivor. Tomaterna sköljas, torkas, skäras i skivor och dessa beströs med peppar och salt och vändas i hvetemjöl. Hälften af smöret brynes i en tackjärnspanna, tomatskivorna och löken illäggas och brynas vackert samt uppläggas på ett varmt serveringsfat. Biffarna kryddas, stekas i resten af smöret och en biff lägges på hvarje tomatiskiva. Vattnet och köttextraktet blandas och hälls i pannan, hvarefter säsen får koka 3-4 min. En tsk. kallt smör tillsättes och säsen hälls öfver biffarna.
Stekt filé af rödspotta (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. rödspotta, 2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. hvetemjöl, 1-2 ägg, 1 kkp. fint stötta skorpor.
Till stekning: 1/2 kg. flottyr.
Sås: 1 1/2 hg. brynt smör, 2 msk. fint hackad persilja.
Beredning: Hufvudet afskåres, inälfvorna urtagas genom halsöppningen

- | | |
|--------------------------------------|---------------|
| Tyllblusar | fr. Kr. 4: 50 |
| Batistblusar | ” ” 6: 50 |
| Landskjolar af ylle | ” ” 10: — |
| Linnerockar | ” ” 18: — |
| Underkjolar af mohair | ” ” 7: 25 |
| Underkjolar, randiga | ” ” 4: 25 |
| Promenaddräkter,
Kappor & Rockar. | |

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
STUREPLAN.



och fisken sköljes väl. Det mörka skinet lossas uppe vid hufvudet och afdrages med ett hastigt grepp. Den hvita skinsidan skrapas väl fri från slem. Fisken fläkes, ryggen samt fenorna och alla småben borttagas. Filéerna gnidas med salt och ättika och få ligga 1 tim. De aftorkas därefter med en fiskhandduk, beströs med hvetemjöl, doppas i de uppvispade äggen och vändas i de stötta skorpona. Flottyrn upphettas i en stekpanna, tills en tunn, blå rök stiger upp från ytan, filéerna illäggas och stekas vackert gulbruna på båda sidor. (Finnes frityrkor, läggs filéerna däri och ned-sänkas i den heta flottyrn.) De uppläggas på servett och garneras med persilja och citronskivor eller kokt potatis. Smöret brynes lätt, blandas med den fint hackade persiljan och serveras i särskild sässkål.

Hönskroketter (f. 6 pers.). En höna (eller rester af kokt höns), 1/2 citron, 1 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 1 lagerblad, 2 nejlikor, 1 kkp. risgryn, 1 1/2 lit. vatten, 1 msk. salt.
Stufning: 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 4 kkp. hönsbuljong, 1 äggula, salt, hvitpeppar.
Till panering: 2 ägg, 2 kkp. stötta skorpor.
Till kokning: 1 kg. flottyr.
Beredning: Hönan plockas och svedes med denaturerad sprit eller bräunvin, vingar och ben afuggas. Den skäres upp, tages ur, sköljes väl

och får ligga i vatten omkr. 6 tim. Den tages upp och torkas med en kött-handduk samt gnides in- och utvändigt med citronen. Hönan påsättes i det kokande vattnet, som skummas väl, när det kokar upp, hvarefter kryddorna tillsätts. Då köttet är mörkt efter 1-2 tim. tages det upp och skäres i fina tärningar. Skrovet nedlägges åter i buljongen och får koka, tills den kännes riktigt kraftig i smaken, hvarefter den silas och skummas. Risgrynen sköljas i varmt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och får koka, tills de äro mjuka, men i falla sönder, då de upphållas i durkslag och få afrinna. Till stufningen fräsas smör och mjöl, buljongen påspådes och säsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas, då köttet och de kalla risgrynen irörs. Sedan stufningen kallnat, formas därpå små aflånga kroketter, hvilka rullas i de stötta skorpona, doppas i de uppvispade äggen och rullas åter i stötta skorpor, hvarefter de få stå och stelna 1 tim. Flottyrn upphettas, och när en tunn, blå rök stiger upp från ytan, nedläggas kroketterna och få koka gulbruna, då de uppläggas på gräppapper att afrinna. De garneras med persilja, kokt i flottyr. Serveras med champinjonsås.

Soppa med makaroner (f. 6 pers.). 3 kg. köttben, 6 msk. flottyr, 5 lit. vatten, 3 msk. salt, hvitpeppar, 1 morot, 1 palsternacka, 1/4 selleri, 5 persiljestjälkar, 1 msk. smör (20 gr.),

1 1/2 msk. mjöl, 2 msk. stjärnmakaroner, 2 msk. rivnen parmesanost.
Beredning: Köttbenen sköljas väl i kallt vatten och klappas in i en kött-handduk. Flottyrn upphettas i en tackjärnspanna, tills den blir rykande het; köttbenen brynas däri och nedläggs i buljongskitteln och det kalla vattnet samt saltet tillsätts. Kitteln sättes öfver elden, och när spadet kokar, skummas det väl, hvarpå hvitpeppar, de ansade rotsakerna och persiljeknippan illäggas, och det hela får koka med tätt slutet lock omkr. 5 tim. Buljongen silas och skummas väl. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen tillsättes litet i sänder och de sköljda stjärnmakaronerna illäggas, hvarefter soppan får koka 1/2 tim., eller tills makaronerna äro klara. Soppan afsmakas med den rifna osten, peppar och salt.

Våfflor (f. 6 pers.). 6 1/2 dcl. sur eller söt, tjock grädde, 2 ägg, 2 msk. socker, 1 1/2 dcl. skiradt smör (160 gr.), hvetemjöl.
Till väffeljärnet: 3 msk. smör (60 gr.).
Beredning: Grädden vispas till hårdt skum och sockret tillsätts. Äggen vispas väl och blandas med det skirade smöret, hvarefter grädden tillsättes jämte så mycket hvetemjöl, att det blir lagom tjockt, hvilket får prövas genom att grädda en våffla. De klippas och uppläggas på rundt fat samt serveras med sylt eller kompott.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 27 JUNI—3 JULI 1909.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med tomatsås och brynt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Soupe cremont; persiljespackad lammstek med potatis-petits-choux; marängsuise med choklad.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; sill med smör och ägg (sillsås) samt färsk potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Hachis på får (rester från söndag) med konserverade ärtor; filbunke.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff med tomater och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt filé af rödspotta med brynt smör och persilja samt potatis; risgrynspudding med sylt.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; strömmings-låda med brynt potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Hönskroketter med champinjonsås; krusbärskräm med vispad grädde och morkransar.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Soppa med makaroner; våfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; inkokt lax med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; soppa på torkade aprikorser.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; kokt sill med smör och ägg samt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt skinka med spenat; lika-mycket-tårta.

RECEPT:

Soupe cremont (f. 6 pers.). 2 lit. stark buljong, 2 morötter, 1 palsternacka, peppar, salt, frikadeller af kalf-färs, 3 msk. konserverade champinjoner.
Beredning: Buljongen klaras på vanligt sätt. Rötterna skrapas, kokas i lätt saltadt vatten och skäras i nåtta skivor med legymknif, de nedläggs därefter i den kokande buljongen tillika med frikadellerna och champinjoner. Soppan afsmakas med peppar och salt och serveras mycket varm.